

T.C.
EDİRNE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2023/495

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

İSTEYEN (DAVACI) : TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
BAŞKANLIĞI
VEKİLİ : AV. ZÜHAL SİRKECİOĞLU DÖNMEZ

KARŞI TARAF (DAVALI) : TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
VEKİLİ :

İSTEMİN ÖZETİ : Davacı tarafından, Kırklareli İli, Merkez İlçesi, Dokuzhöyük Köyü ve İnce Ovası büyük ova koruma alanı içerisinde yer alan 4,905 hektar yüzölçüme sahip 221, 222, 223 parsel numaralı arazinin 4,8340 hektarında malik Mehmet Şerif Albayrak tarafından 1(a) grubu maden işletmeciliği yapılmak üzere kullanım talebinin, 02/03/2021 tarihli etüt raporunda yapılan değerlendirme üzerine, Kırklareli İl Toprak Koruma Kurulu'nun 31/01/2022 tarihli ve 2022/01 sayılı toplantısında oy çokluğu ile uygun görüldüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 15/11/2021 tarihli kamu yararı kararı verildiği, DSİ 11.Bölge Müdürlüğü'nün 04/02/2021 tarihli ve E.941208 sayılı sayılı yazılarında belirtilen hususlara uyulması ve toprak koruma projesi hazırlatılarak uygulanması şartıyla 5403 sayılı Kanun'un 14/3-(b) maddesi gereğince kamu yararı kararının ve talep edilen amaç **doğrultusunda** kullanılmak üzere, kamu yararı kararı ile Bakanlık izninin verilmesine ilişkin 01/10/2023 tarihli ve 4608271 sayılı olur işleminin; ilgili parsellerde bir kum ocağı işletmeciliği yapılmasının amaçlandığı, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü inceleme raporunda; arazilerin sulu özel ürün arazisi (SOT) sınıfına girdiğinin belirtildiği, Kayalıköy barajı sulama sahası içerisinde kaldığı, bu tür bir kum ocağı işletmeciliğine izin verilmesi durumunda çevre arazilerin de zarar göreceği, söz konusu alanın tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun bulunması işleminin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek yürütmesinin durdurulması ve iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davaya konu parsellerde 1(a) grubu maden işletme ruhsatı talebinin Bakanlık ve Müdürlükçe 5403 sayılı Kanun uyarınca değerlendirildiği, talep edilen amaç doğrultusunda kullanılmak üzere uygun görüş verildiği, etüt raporunda belirtilen nedenler için toprak koruma projesi **hazırlatıldığı**, projeye uyulması ve arazilerin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi şartıyla izin verildiği, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından kamu yararı kararı alındığı, talep edilen parsellerin sulu özel tarım arazisi olarak sınıflandırıldığı, alternatif alan bulunmadığı ve tarımsal bütünlük içerisinde yer almadığının belirtildiği savunularak davanın **reddi** istenilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Edirne İdare Mahkemesi'nce dava dosyası incelenerek yürütmenin durdurulması hakkında işin gereği görüldü:

Dava, davacı tarafından, Kırklareli İli, Merkez İlçesi, Dokuzhöyük Köyü ve İnce Ovası büyük ova koruma alanı içerisinde yer alan 4,905 hektar yüzölçüme sahip 221, 222, 223 parsel numaralı arazinin 4,8340 hektarında malik Mehmet Şerif Albayrak tarafından 1(a) grubu maden işletmeciliği yapılmak üzere kullanım talebinin, 02/03/2021 tarihli etüt raporunda yapılan

T.C.
EDİRNE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2023/495

değerlendirme üzerine, Kırklareli İl Toprak Koruma Kurulu'nun 31/01/2022 tarihli ve 2022/01 sayılı toplantısında oy çokluğu ile uygun görüldüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 15/11/2021 tarihli kamu yararı kararı verildiği, DSİ 11.Bölge Müdürlüğü'nün 04/02/2021 tarihli ve E.941208 sayılı yazılarında belirtilen hususlara uyulması ve toprak koruma projesi hazırlattırılarak uygulanması şartıyla 5403 sayılı Kanun'un 14/3-(b) maddesi gereğince kamu yararı kararının ve talep edilen amaç doğrultusunda kullanılmak üzere, kamu yararı kararı ile Bakanlık izninin verilmesine ilişkin 01/10/2023 tarihli ve 4608271 sayılı olur işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında idari mahkemelerin, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilecekleri hükme bağlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Sosyal Haklar ve Ödevler başlıklı Üçüncü Bölümünde yer alan **Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması**" başlıklı **45. maddesinde**, "Devlet, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak amacıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır" hükmüne yer verilmiştir.

Anılan hüküm doğrultusunda, toprağın korunması amacıyla hazırlanarak, 19/07/2005 tarih ve 25880 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan **5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun "Kapsam"** başlıklı **2.maddesinde** "Bu Kanun; arazi ve toprak kaynaklarının bilimsel esaslara uygun olarak sınıflandırılması... amaç dışı ve yanlış kullanımların önlenmesi, korumayı sağlayacak yöntemlerin oluşturulması ile görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin usul ve esasları kapsar" ve "**Arazi mülkiyet hakkının kullanım esası**" başlıklı 4. maddesinde yer alan "Devletin hüküm ve tasarrufu altında ve Hazinesinin özel mülkiyetinde olan araziler ile kamu kurumlarına, gerçek ve tüzel kişilere ait olan arazilerin mülkiyet hakkı kullanılırken toprağın; bitkisel üretim fonksiyonu, endüstriyel, sosyo-ekonomik ve ekolojik işlevlerinin tamamen, kısmen veya geçici olarak engellenmemesi amacıyla araziye kullananlar, bu Kanunun öngördüğü tedbirleri almakla yükümlüdür" hükmü uyarınca kimin mülkiyetinde olursa olsun, arazide yapılacak her türlü faaliyette 5403 sayılı Kanunun amacının öncelikle dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Öte yandan **5403 sayılı Kanun'un "Tanımlar "** başlıklı 3. maddesinde, "**Tarım arazisi:** Toprak, topografya ve iklimsel özellikleri tarımsal üretim için uygun olup, hâlihazırda tarımsal üretim yapılan veya yapılmaya uygun olan veya imar, ihya, ıslah edilerek tarımsal üretim yapılmaya uygun hale dönüştürülebilen arazi", "**Mutlak tarım arazisi:** Bitkisel üretimde; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin kombinasyonu yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için sınırlayıcı olmayan, topografik sınırlamaları yok veya çok az olan; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan, hâlihazır tarımsal üretimde kullanılan veya bu amaçla kullanıma elverişli olan arazi"; "**Özel ürün arazisi:** Mutlak tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topografik sınırlamaları nedeniyle yöreye adapte olmuş bitki türlerinin tamamının tarımının yapılamadığı ancak özel bitkisel ürünlerin yetiştiriciliği ile su ürünleri yetiştiriciliğinin ve avcılığının yapılabildiği, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazi", "**Dikili tarım arazisi:** Mutlak ve özel ürün arazileri dışında kalan ve üzerinde yöre ekolojisine uygun çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formundaki bitkilerin tarımı yapılan, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazi", "**Marjinal tarım arazisi:** Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topografik sınırlamalar nedeniyle üzerinde sadece geleneksel toprak işlemeli tarımın yapıldığı arazi", "**Sulu tarım arazisi:** Tarımı yapılan bitkilerin büyüme devresinde ihtiyaç duyduğu suyun, su kaynağından alınarak yeterli miktarda ve kontrollü bir şekilde karşılandığı arazi", **Tarım dışı**

T.C.
EDİRNE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2023/495

alanlar: Üzerinde toprak bulunmayan çıplak kayaları, daimi karla kaplı alanları, ırmak yataklarını, sahil kumullarını, sazlık ve bataklıkları, askeri alanları, endüstriyel, turizm, rekreasyon, iskân, altyapı ve benzeri amaçlarla plânlanmış arazi" olarak tanımlanmış; **"Toprak Koruma Kurulu"** başlıklı 5. maddesinde, "Her ilde, valinin başkanlığında, ildeki tarımdan sorumlu birim amiri tarafından başkan yardımcılığı ve sekreteryaya hizmetleri görevi yürütülmek üzere, ilde plân yapma yetkisine sahip kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerden, üç birimin ve Maliye Bakanlığının ildeki üst düzey temsilcisi ile plânlama ve/veya toprak koruma konularında ulusal ölçekte faaliyette bulunan kamu kurumu niteliğini haiz meslek kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının yerel temsilcilerinden üç kişi olmak üzere Kurul oluşturulur..." **"kurulun görevler"** başlıklı 6. maddesinde, "Kurulun görevleri aşağıda belirtilmiştir:

a) Arazi kullanılan tüm faaliyetlerde, arazinin korunması, geliştirilmesi ve verimli kullanılmasına yönelik inceleme, değerlendirme ve izleme yapmak, ortaya çıkan olumsuzlukları belirlemek, toprak korumayı ve bununla ilgili sorunları giderici önlemleri almak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak için görüş oluşturmak.

b) Arazi kullanımını gerektiren tüm girişimleri yönlendirmek üzere, yerel plân veya projelerin uygulanması amacıyla takibini yapmak...

d) Kanunda yer alan konularla ilgili başvuruları almak ve ilgililere aktarmak.

e) Kanunla verilen diğer görevleri yapmak."; **"Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı"** başlıklı 13. maddesinde ise; **"Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz. Ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla;**

a) Savunmaya yönelik stratejik ihtiyaçlar,

b) Doğal afet sonrası ortaya çıkan geçici yerleşim yeri ihtiyacı,

c) Petrol ve doğal gaz arama ve işletme faaliyetleri,

ç) İlgili bakanlık tarafından kamu yararı kararı alınmış madencilik faaliyetleri,

d) Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plân ve yatırımlar,

e) Kamu yararı gözetilerek yol altyapı ve üstyapısı faaliyetlerinde bulunacak yatırımlar,

f) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ile ilgili yatırımları,

g) Jeotermal kaynaklı teknolojik sera yatırımları, için bu arazilerin amaç dışı kullanım taleplerine, toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile Bakanlık tarafından izin verilebilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir.

...

Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentleri kapsamında izin alan işletmeciler, faaliyetlerini çevre ve tarım arazilerine zarar vermeyecek şekilde yürütmekle ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdürler.

Bu madde kapsamında valiliklerce verilen kararlara yapılan itirazlar, Bakanlık tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.

Tarım arazilerinin korunması ve amaç dışı kullanımına dair uygulamaların usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir." kuralına yer verilmiştir.

Öte yandan 5403 sayılı **"Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı"** başlıklı **13. maddenin gerekçesinde**, *"Ekolojik ve toplumsal dengelerin oluşması ve milli ekonominin gelişmesinde önemli yeri olan mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, orman ve mera arazilerinin korunarak amacına uygun kullanılması, ülkenin genel ihtiyaçları gözetilerek planlanması; kalkınmanın ve*

T.C.
EDİRNE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2023/495

ulusal sorumluluk bilincinin kaçınılmaz bir gereğidir. Doğal üretim kaynaklarının başında gelen toprak kaynaklarının miktarı yurdumuzda oldukça sınırlı olup bugün olduğu gibi gelecek nesillerin de gıda, yem, lif ve yenilenebilir enerji üretiminin yegane kaynağı ve teminatıdır. Son zamanlarda bu kaynaklar amaç dışı veya yanlış kullanılarak, çeşitli şekillerde kirlenip bozulmakta ve üretim ortamı olmaktan çıkmaktadır. Alternatifler bulunmasına karşın yatırımcılar; ulaşım, haberleşme, düşük inşaat maliyeti, enerji gibi temel altyapı kolaylıklarının bulunması nedeniyle bitkisel üretim potansiyeli yüksek arazileri yatırım için tercih edebilmektedir. Böylece amaç dışı kullanılan bu araziler bir daha geri dönmeyecek şekilde bitkisel üretim kabiliyetini yitirmektedir." açıklaması yer almaktadır.

Anılan kanun hükümlerinin, Anayasamızın, Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevleri düzenleyen Üçüncü Bölümünde, "III. Kamu Yararı" başlığı altında yer alan 44 ve 45. maddelerinin gereği olduğu açıktır.

Nitekim Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "**B.Toprak mülkiyeti**" başlıklı 44. maddesinde "Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır. Kanun, bu amaçla, değişik tarım bölgeleri ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini tesbit edebilir..." ve "**C.Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması**" başlıklı 45. maddesinde ise "Devlet, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır..." ifadeleriyle ve emredici nitelikte hükümlere yer verilmiştir.

Aynı yönde "**Ekonomik Hükümler**" içerisinde "**I. Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey**" başlıklı 166. maddesinin 1. fıkrasında da "Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir..." hükmü ile sanayi ve tarımın dengeli ve uyumlu biçimde geliştirilmesi ve planlanması gereği hüküm altına alınmıştır.

Mevzuatın değerlendirilmesinden, Kanun Koyucunun, doğal üretim kaynaklarının başında gelen, arzı arttırılamayan, başka bir anlatımla üretilmeyen ve kıt bir kaynak olarak tanımladığı üretken tarım topraklarının, ülkenin genel ihtiyaçları gözetilerek planlanmasının, kalkınmanın ve ulusal sorumluluk bilincinin kaçınılmaz bir gereği olduğu ve bugün olduğu gibi gelecek nesillerin de gıda, yem, lif ve yenilenebilir enerji üretiminin yegane kaynağı ve teminatı olduğunu vurgulayarak tarım arazilerinin korunması için birden çok önlem getirdiği ve amaç dışı kullanımı için ise birden çok koşulun bir arada bulunmasını öngördüğü ve bu kapsamda; mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazilerinin, amaç dışı kullanımına ancak sayma suretiyle belirtilen şartların bulunması ve alternatif alan bulunmaması halinde; Toprak Koruma Kurulunun uygun görüşü üzerine, Tarım ve Orman Bakanlığı veya Valiliklerce izin verilebileceği, belirtilen izin alındıktan sonra imar planı veya imar planı değişikliği yapılarak tarım arazilerinin değişik amaçlara tahsis edilebileceği anlaşılmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Kırklareli İl Özel İdaresi tarafından, Kırklareli İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne iletilen 16/11/2020 tarihli ve E-12318 sayılı yazıda "İlimiz, Merkez İlçesi, Dokuzhöyük Köyü, 221, 222 ve 223 nolu parsellerde a) grubu maden işletme ruhsatı talep edildiği" ifade edilerek, konu hakkında Kırklareli İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden kurum görüşünün istendiği, başvuruya istinaden, Devlet Su İşleri 11. Bölge Müdürlüğü'ne iletilen 02/12/2020 tarihli ve E-3401530 sayılı yazı ile, kurum görüşünün oluşturulmasına esas olmak üzere, söz konusu

T.C.
EDİRNE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2023/495

taşınmazların sulama ve tarımsal geliştirme projesi içerisinde kalıp kalmadığı, kalıyorsa yapılacak yatırımın proje bütünlüğünü bozup bozmayacağı sorulduğu, Devlet Su İşleri 11. Bölge Müdürlüğü'nün İl Müdürlüğü'ne gönderdiği 04/02/2021 tarihli ve E-941208 sayılı yazıda, "Komisyonları tarafından yerinde yapılan inceleme neticesinde; 'I (a) Grubu Maden İşletme Ruhsatı' almak istenen taşınmazların, İdarelerince inşa edilerek işletmeye açılan Kayalıköy Barajı Sulama Sahasında kaldığının tespit edildiği, 'I (a) Grubu Maden İşletme Ruhsatı' almak istenen taşınmazların 'Kayalıköy Barajı Sulama Sahası' envanterinden çıkarılabilmesi için, öncelikle konu ile ilgili Kamu Yararı Kararı ve/veya Toprak Koruma Kurulu Kararı'nın alınması gerektiği, Kamu Yararı Kararı ve/veya Toprak Koruma Kurulu'nun kararının uygunluğu neticesinde talepten dolayı atıl hale gelecek sahanın sulama tesisine ait toplam yatırım maliyetine düşen payı hesaplanması, mevcut tesis yatırım maliyetinin geri ödenmesi ile tesis bütünlüğünün sağlanması için sulama alanında yapılması gereken ilave yatırımların ek maliyetlerinin tarafından karşılanacağına taahhüt edilmesi kaydıyla Kırklareli İli, Merkez İlçesi, Dokuzhöyük Köyü civarında bulunan B18D1 pafta, 221,222,223 nolu parsellerin Kayalıköy Barajının Sulama sahasından çıkarılması ile proje bütünlüğü bozulmayacaktır." denildiği, söz konusu başvuru arazileri toplulaştırma sahası içerisinde kaldığından, Kırklareli İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 16/02/2021 tarihli ve E-487392 sayılı yazısı ile DSİ 11. Bölge Müdürlüğü'nün kurum görüşünün istendiği, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 11. Bölge Müdürlüğü'nün ilettiği 28/02/2021 tarihli ve E-001062 sayılı yazıda, "Bölge Müdürlükleri sorumluluk sahasında devam etmekte olan 'Kırklareli Merkez 1. Kısım Arazi Toplulaştırma ve TİGH Projesi' kapsamında kalmakta olan söz konusu taleple ilgili olarak; yerleşim biriminde, toplulaştırma projesi sebebiyle yapılacak olan yeni parselasyon planı ile parsellerin kenar, şekil ve konumlarının değişebileceği, yapılacak olan kamu yatırımları için (yol, sulama projesi, sulama kanalı v.b.) en fazla %10'a kadar düzenleme ortaklık payı kesintisi yapılacağına talep sahibine bildirilmesi, yazıları ekindeki noter onaylı taahhütnamenin alınması şartıyla izinlendirilmesinde Bölge Müdürlüklerinin yürüttüğü arazi toplulaştırma projesi açısından sakınca bulunmamaktadır" denildiği, müracaat sahibinden noter onaylı taahhütname alındığı ve dosyasına sunulduğu, 5403 sayılı Kanun kapsamında İl Müdürlüğü'nce hazırlanan 02/03/2021 tarihli etüt raporunda arazilerin Sulu Özel Ürün Arazisi (SOT) sınıfına girdiği ~~alternatif alan bulunmadığı ve tarımsal kullanım bütünlüğü bulunmadığının belirtildiği~~, arazilerin etüt tarihinde yürürlükte olan Bakanlar Kurulu'nun 31/03/2018 tarih ve 30377 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Ovaların Büyük Ova İlan Edilerek Koruma Altına Alınması Kararı ile ilan edilen büyük ova alanları içerisinde kalmadığının tespit edildiği, etüt esnasında arazilerin ekili-dikili olmadığı ve otsu vejetasyonla kaplı olduğu tespit edildiği, başvurunun 5403 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi gereğince, 19/03/2021 tarihli ve 2021/03 karar sayılı İl Toprak Koruma Kurulu'nda gündeme alındığı ve İl Toprak Koruma Kurulu'nun başvuruyu değerlendirmesi neticesinde, alternatif alan bulunmadığı ve tarımsal kullanım bütünlüğünü bozmadığı kanaatiyle Bakanlıktan Kamu yararı kararı alınması şartıyla (TEMA Temsilcisi, Ziraat Odası Temsilcisi, Ziraat Mühendisleri Odası Temsilcisi karşı oyuyla) uygun görüşle ile Tarım ve Orman Bakanlığı'na sunulmasına oy çokluğu ile karar verildiği, konu ile ilgili olarak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından alınan 15/11/2021 tarihli Kamu Yararı Kararı'nın ~~20/12/2021 tarihinde İl Müdürlüğü'ne iletildiği ve başvuru dosyasının nihai görüş için 03/01/2022 tarihli ve 3982976 sayılı yazı ile Bakanlığa iletildiği, Bakanlık tarafından başvurunun incelendiği ve dosya ile ilgili eksikliklerin giderilmesinin istenildiği, eksiklikler tamamlanarak başvurunun tekrar 31/01/2022 tarihli ve 2022/1 karar sayılı İl Toprak Koruma Kurulu'nda gündeme alınarak değerlendirilmesi sonucunda; tarımsal kullanım bütünlüğünü bozmadığı ve alternatif alan bulunmadığı kanaatiyle Toprak Koruma Projesi hazırlanması şartıyla 5403 sayılı Kanun'un 14.maddesi gereğince başvurunun (TEMA Temsilcisi, Ziraat Odası Temsilcisi, Ziraat Mühendisleri Odası Temsilcisi~~

T.C.
EDİRNE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2023/495

karşı oyuyla) uygun görüşüyle Tarım ve Orman Bakanlığı'na sunulmasına karar verildiği, Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden sakınca bulunmadığına dair görüş alındığı, nihai karar verilmek üzere 03/03/2022 tarihli ve 4713791 sayılı yazı ile Bakanlığa tekrar iletildiği, Bakanlığın İl Müdürlüğü'ne iletildiği 17/03/2022 tarihli ve 4850446 sayılı yazıda, "Kırklareli ili, Merkez ilçesi, Dokuzhöyük köyünde yer alan 4,9050 hektar yüz ölçüme sahip 221, 222 ve 223 parsel numaralı arazide [REDACTED] tarafından 1 (a) grubu maden işletmeciliği yapılmak üzere arazi kullanım talebi için, Kırklareli İl Toprak Koruma Kurulunca alınan karar, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 14'üncü maddesi kapsamında, nihai karar verilmek üzere hazırlanan dosya ilgi yazı ile Bakanlığımıza gönderilmiştir. İlgi yazı ve eklerinin Bakanlığımız tarafından değerlendirilmesi sonucunda, bahse konu arazinin, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 14'üncü maddesi kapsamında istenilen amaçla kullanılması uygun görülmemiştir." değerlendirmesinin yapıldığı, İl Müdürlüğü tarafından Kırklareli İl Özel İdaresi'ne 21/03/2022 tarihli ve 4932601 sayılı yazı ile Bakanlık değerlendirilmesinin iletildiği, sonrasında Bakanlık tarafından İl Müdürlüğü'ne iletilen 07/10/2022 tarihli ve 7186633 sayılı yazısı ve ekindeki Bakanlık Makamı'nın dava konusu 01/10/2022 tarihli ve 4608271 sayılı Oluru ile, "Kırklareli ili, Merkez ilçesi, Dokuzhöyük köyü ve İnce Ovası büyük ova koruma alanı içerisinde yer alan 4,905 hektar yüz ölçüme sahip 221, 222 ve 223 parsel numaralı arazinin 4,8340 hektarında [REDACTED] tarafından I (a) grubu maden işletmeciliği yapmak üzere arazi kullanım talebine ilişkin, Kırklareli Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü) tarafından hazırlanan etüt raporunda; talep konusu parseller sulu özel ürün arazisi (SOT) olarak sınıflandırılmış, alternatif alan bulunmadığı ve tarımsal bütünlük içerisinde yer almadığı belirtilmiş, Kırklareli İl Toprak Koruma Kurulu'nun 3/01/2022 tarih ve 2022-01 sayılı toplantısında oy çokluğu ile uygun görülmüş ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan 15/11/2021 tarihli bakan oluru ile de kamu yararı kararı alındığı, bu kapsamda, Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Kırklareli ili, Merkez ilçesi, Dokuzhöyük köyü ve İnce Ovası büyük ova koruma alanı içerisinde yer alan 4,905 hektar yüz ölçüme sahip 221, 222 ve 223 parsel numaralı arazinin 4,8340 hektarında [REDACTED] tarafından 1 (a) grubu maden işletmeciliği yapılması için, DSİ 11. Bölge Müdürlüğü'nün 04/02/2021 tarih ve E.941208 sayılı yazılarında belirtilen hususlara uyulması ve toprak koruma projesi hazırlatılarak uygulanması şartıyla, 5403 sayılı Kanunun 14'üncü maddesi üçüncü fıkrasının (b) bendi gereği kamu yararı kararının ve talep edilen amaç doğrultusunda kullanılmak üzere uygun görüldüğü ve verilen bu izin, 09/12/2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmeliğin 12'nci maddesi'nin sekizinci fıkrası gereği, verildiği tarihten itibaren iki yıl süre ile geçerli olup, planların onaylanmaması durumunda geçersiz kabul edilecektir." denildiği, Bakanlık değerlendirmesinin, İl Müdürlüğü tarafından Kırklareli İl Özel İdaresi'ne 19/12/2022 tarihli ve 8117754 sayılı yazı ile bildirildiği, davacı tarafından, davaya konu parseller hakkında 5403 sayılı Kanun'un 14/3-(b) maddesi gereğince kamu yararı kararının ve talep edilen amaç doğrultusunda kullanılmak üzere, kamu yararı kararı ile Bakanlık izninin verilmesine ilişkin 01/10/2023 tarihli ve 4608271 sayılı oluru işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Mahkememizin 17/04/2023 tarihli ara kararıyla davalı idareden; Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 17/03/2022 tarihli ve E-4850446 sayılı yazısı ve Kırklareli Valiliği'nin 21/03/2022 tarihli ve 4932601 sayılı yazısı ile bahse konu arazinin 5403 sayılı Kanun'un 14.maddesi kapsamında istenilen amaçla kullanılmasının **uygun görülmediğinin** belirtildiği, etüt raporu tarihinin 02/03/2021, kamu yararı kararının 15/11/2021 olduğu dikkate alındığında "uygun görülmemiştir" yazılarından daha önceki bir tarihte hazırlanmış olan etüt raporuna ve kamu yararı kararına dayanılarak 5403 sayılı Kanun'un 14.maddesi gereğince kamu yararı kararının ve Bakanlık

T.C.
EDİRNE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2023/495

izni verilmesi hususları hakkında Bakanlık Makamının 01/10/2022 tarihli ve 4608271 sayılı olur işleminin tesis edildiği görüldüğünden; "uygun görülmemiştir" yazılarından sonra söz konusu olurun verilmesinin dayanaklarının sorulmasına, yeni bir durumun ortaya çıkıp çıkmadığının (etüt raporu ve kamu yararı kararına rağmen uygun görülmemiştir kararı verildiğinden) açıklanmasının istenildiği, davalı idare tarafından verilen cevapta; 5403 sayılı Kanun'un 14.maddesi kapsamında yapılan değerlendirme sonucunda 17/03/2022 tarihli ve 4850446 sayılı yazı ile tarım dışı kullanım talebinin uygun görülmediği, söz konusu talebin yeniden değerlendirilmesi sonucunda 01/10/2022 tarihli ve 4608271 sayılı olur ile uygun görüldüğü belirtilmiştir.

Bu durumda, dava dosyasında yer alan bilgi ve belgeler ile mevzuat hükümler birlikte değerlendirildiğinde, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 17/03/2022 tarihli ve E-4850446 sayılı yazısı ve Kırklareli Valiliği'nin 21/03/2022 tarihli ve 4932601 sayılı yazısı ile bahse konu arazinin 5403 sayılı Kanun'un 14.maddesi kapsamında istenilen amaçla kullanılmasının **uygun görülmediğinin** belirtildiği, bu tarihten sonra verilen olur'un tarihi olan 01/10/2022 tarihine karar geçen sürede yeni bir durumun ortaya çıkmadığı, 02/03/2021 tarihli etüt raporunda sulu özel ürün arazisi (SOT) sınıfına giren ve tarımsal kullanım bütünlüğü bulunmayan taşınmazlarda I (a) grubu maden işletme ruhsatı talebinin uygun bulunmadığı değerlendirmesinin yapıldığı, 31/01/2022 tarihli ve 2022/1 karar sayılı İl Toprak Koruma Kurulu'nun uygun görüşüyle Tarım ve Orman Bakanlığı'na sunulması üzerine, Bakanlık tarafından davaya konu taşınmazların istenilen amaçla kullanılmasının uygun görülmediğine karar verilmesine karşın hukuken kabul edilebilecek somut ve teknik bir durum bulunmaksızın Kırklareli İli, Merkez İlçesi, Dokuzhöyük Köyü ve İnce Ovası büyük ova koruma alanı içerisinde yer alan 4,905 hektar yüzölçüme sahip, 221, 222, 223 parsel numaralı arazilerin 4,8340 hektarında malik Mehmet Şerif Albayrak tarafından 1(a) grubu maden işletmeciliği yapılmak üzere kullanım talebi hakkında verilen kamu yararı kararı ile Bakanlık izninin verilmesine ilişkin 01/10/2023 tarihli ve 4608271 sayılı olur işleminde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, hukuka aykırılığı ortaya konulan işlem nedeniyle davacı açısından telafisi güç ve imkansız zararların doğabileceği de açıktır.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden 2577 sayılı Kanununun 27.maddesi uyarınca teminat alınmaksızın **yürütülmesinin durdurulmasına**, kararın tebliğinden itibaren **7 gün** içerisinde **İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz yolu açık olmak üzere**, 31/05/2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye